

пролетарі всіх країн, єдніться!

Молодь Комунар

ОРГАН КІРОВОГРАДСЬКОГО ОБКОМУ ЛКСМУ

ЗАВТРА —
ДЕНЬ
ПЕРЕМОГИ

ПАМ'ЯТІ ГЕРОІВ ПОКЛОНИСЬ!

І знову над помолоділою землею криляється знамена. Тридцять другу весну ми зустрічаєм під мирним небом, тридцять другий травень від дня Перемоги. Всюди обновили обнови на землі, яку боронили від ворога наші діди і батьки. Зеленіє поле і цвіте сад, радісно мати виходить на оновлену вулицю. І всюди — в кожному місті і селі, серед степу стоятьobelіски — людям, які захистили наше щастя.

Вчора сотні кіровоградців зібралися на мітинг з нагоди відкриття монумента Слави героям громадянської і Великої Вітчизняної воєн. Учасники визволення міста від німецько-фашистських загарбників, воїни місцевого гарнізону, представники трудових колективів, комсомольці і піонери прийшли сюди, до дендропарку, де височить іще одинobelіск, покритий шовком.

Право відкрити монумент Слави надається першому секретареві обкому Компартії України М. М. Кобильчаку. Перерізана червона стрічка, і шовкове покривало спадає на граніт. На постаменті ми бачимо двох солдатів — воїна-будьонівця і героя Великої Вітчизняної. А нижче на плиті — золоті літери: «Пам'яті героїв поклонись, вірності Вітчизні поклонись!» Тут же цифри: «1918—1921, 1941—1945».

Виступаючи на мітингу, М. М. Кобильчак висловив велику вдячність воїнам-визволителям і тим, хто підняв місто з руїн і попелу, своїми руками обнови його. Та вдячність—солдатам 2-го Українського фронту, гвардійцям 5-ї армії, якою командував генерал-лейтенант О. С. Жадов, танкістам 7-ї гвардійської танкової армії генерал-полковника П. О. Ротмістрова, воїнам двадцяти трьох з'єднань і частин 2-го Українського фронту, що найменовані Кіровоградськими.

Кіровоград визволяли воїни понад 30 національностей Країни Рад. Десятьом з них — росіянам В. І. Акімову, М. І. Глотову, І. І. Зибіну, І. А. Машкову, І. Г. Шабанову, К. Д. Шатилу, українцю Г. І. Пенезьку, білорусові М. П. Котловцю, татарам З. Ш. Шаймарданову, Б. Г. Габдрахманову за мужність і підвагу, проявлені під час боїв за місто, присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Слово надається члену КПРС з 1919 року П. К. Дурневу. Він висловив подяку творцям монумента — скульпторам В. О. Дяченко, М. П. Короткевич, архітектором Ф. І. Юр'єву та В. А. Кур'яту. На мітингу також виступили Герой Соціалістичної

Праці О. О. Кошурко, кавалера трьох орденів Слави А. Я. Чупін, сержант Сергій Афонін, голова ради ветеранів 39-го гвардійського Віденського повітряно-десантного корпусу М. О. Соболев, токар заводу тракторних гідроагрегатів Володимир Швайджий.

Мітинг закінчився. Лунає Гімн Радянського Союзу. Передobelіском проходять маршемесні гарнізону. Ідуть сюди

люди — посивілі ветерани, онуки і діти колишніх фронтовиків. До підніжжя пам'ятника лягають квіти.

НА ФОТО: ВГОРІ — МОНУМЕНТ СЛАВИ ГЕРОЯМ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА ВЕЛИКОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ВОЄН У КІРОВОГРАДІ; ВНИЗУ — ВІСНІКИ ДО МОНУМЕНТА НЕСУТЬ ЧЛЕНІ БЮРО ОБКОМУ КОМПАРТІЇ УКРАЇНИ, ВОЇНИ-ВИЗВОЛИТЕЛІ.

Фото В. КОВПАКА.

Розповідає учасник штурму Берліна, двічі Герой Радянського Союзу, голова президії Радянського Комітету ветеранів війни генерал армії П. І. БАТОВ.

Великострудні роки війни відходять все далі в минуле. Але швидко не згладить з пам'яті народної хвилюючих подій тих років, коли наш народ повинен був змінити плуг орана на військовий меч, коли країна кувала зброю перемоги, щоб відстояти плоди своєї праці, саме право на життя. Мені, як солдату, ніколи не забути окопів, які доводилось рити, міт і сіл, за які бився, товариші, з якими побратався в боях. Згадуючи минуле, ми думаємо про майбутнє.

У Комітеті ветеранів і 35 його секцій регулярно проводяться семінари, на яких проходять підготовку тисячі пропагандистів і агітаторів. Вони розповідають молоді про значення нашої Великої Перемоги, про те, як в єдиному строю на фронтах билися представники всіх національностей СРСР, про небачений героїзм і мужність радянських людей, які на фронті й у тилу кували перемогу над ворогом. Натхненником і організатором цієї перемоги були КПРС, Центральний Комітет партії.

Ветерани війни проводять велику роботу по збиранню документів, за якими з історичними битвами, поповнюють ними музейні архіви, регулярно виступають з лекціями і доповідями на заводах, фабриках, у школах. Наші активісти беруть участь і в походах молоді по місцях революційної, бойової і трудової слави батьків, допомагають створювати музеї в міських і сільських школах. У багатьох з цих громадських музеїв зібрано матеріал, справді неоціненний. Так, наприклад, комсомольці і піонери столичної області вивчають бойовий шлях полків і дивізій, які билися під Москвою, пишуть біографії героїв битви за столицю. Мені довелось подивитися фільм, який розповідає про шкільні музеї. Справді, він викликає глибоке хвилювання,

СПАДКОЄМЦІ БОЙОВОЇ СЛАВИ

співною глядача радістю і гордістю за наших комсомольців, які ростуть палкими радянськими патріотами!

Приємно відзначити, що комсомольські організації тісно співробітничать з Радянським комітетом ветеранів війни, спираються на допомогу тих, хто доблесно бився з фашистськими загарбниками і понині залишається в бойовому строю. Серед таких людей мені хотілося б назвати трічі Героя Радянського Союзу генерал-полковника авіації І. М. Кожедуба, двічі Героя Радянського Союзу генерал-лейтенанта А. П. Шиліна, Героя Радянського Союзу генерал-полковника авіації С. І. Харламова, преславного аса Марину Павлівну Чечневу.

Ветерани разом з партійними, комсомольськими і громадськими організаціями виступають ініціаторами спорудження пам'ятників,obelісків, меморіальних комплексів на честь полеглих воїнів. Такі комплекси збудовані і зводяться біля Соловйовсько-Радянської переправи на Дніпрі, в Смоленську, Підмосков'ї, під Новгородом, біля Севастополя і Києва. На пам'ятниках вибиті священні імена Героїв Вітчизняної війни. Пам'ятників встановлено вже більш як 16 тисяч.

Особливо широкого розмаху робота по військово-патріотичному вихованню молоді набуває сьогодні, в дні всенародної підготовки до 60-річчя Великої Жовтня. Зустрічі з фронтовиками, знайомство з їх героїчною долею викликають у серцях юнаків і дівчат Країни Рад прегнущня бути гідними їх подвигів, продовжити естафету старшого покоління борців за комунізм.

(ТАРС).

ПОЛІТИЧНИЙ ГАРТ

Нинішній, 1976—1977 навчальний рік у комсомольській політмережі і для слухача, і для пропагандиста особливим відповідальним. Триває глибоке вивчення документів XXV з'їзду партії, матеріалів жовтневого (1976 р.) Пленуму ЦК КПРС, постанови «Про 60-у річницю Великої Жовтневої соціалістичної революції», інших документів КПРС.

Комсомольці і молодь Кіровоградщини, зступивши на ударну вахту «60-річчю Великої Жовтня — 60 ударних тижнів!», сповнені патріотичного прагнення занести свій почесний рядок у Рапорт Ленінського комсомолу Центральному Комітетові КПРС до славного ювілею. І дуже важливо успішно завершити навчальний рік.

Про те, з якими здобутками прийшли до Ленінського уроку «Революційний тримаємо крок!», розповідають сьогодні слухачі і пропагандисти.

РЕВОЛЮЦІЙНИЙ ТРИМАЙМО КРОК!

Олена Трохимівна Чибісова — учасниця Великої Вітчизняної війни, старший інженер-економіст, нагороджена настількию медаллю ЦК ВЛКСМ «Комсомольському пропагандистові». В нинішньому навчальному році вона очолила Ленінську районну методичну раду комсомольського політнавчання. Як комуністка, наставниця, керівник гуртка «Політика КПРС — марксизм-ленінізм у дії» Олена Трохимівна творчо втілює у практику девіз «Знання, ідейну переконаність, організаторський талант — на службу десятій п'ятирічці».

ДВАДЦЯТЬ сім моїх слухачів зайняті на різних ділянках виробництва — токарі, термісти, фрезерувальники, слюсарі-складальники, техніки, шліфувальники. І тому нелегко досягти такого рівня знань, щоб кожна зустріч із молоддю ставала живою, цікавою розмовою людей-однодумців, які навчилися добре розуміти одне одного. Найбільше допомагає тут мій особистий творчий план роботи. Він складається з трьох розділів.

Перший — «Підвищення ідейно-теоретичного рівня і вдосконалення методичної майстерності». В ньому — перелік зобов'язань, узятих комсомольцями, по вивченню додакової літератури до тем. Окремі пункти — «вузлики для пам'яті» — допомагають мені аналізувати ефективність і якість навчання, віддачу слухачів

Осягни високу істину

від набутих знань. Сюди ж входять і завдання по поліпшенню, вдосконаленню форм і методів навчання. Другий розділ стосується вивчення складу слухачів. Він основний, дає можливість якнайповніше виявити індивідуальні особливості гуртківців, здійснювати контроль за виконанням узятих ними соціалістичних зобов'язань, визначити досвід передовиків виробництва, причини відставання окремих робітників, аналізувати наявні резерви зростання

Виховувати гідну зміну

Якось я прочитав у журналі розмову кореспондента з маршалом Жуковим. «Наші ідеологічні переконання, інтернаціональні почуття не дозволили віддати ємості фаністгам на землі Німеччини», — так пояснив великий полководець те, що було загадкою для багатьох у світі.

Ідеологічні переконання... Важко переоцінити їхнє значення для становлення характеру молоді людини. Не можна вважати себе громадянином Радянського Союзу, не маючи твердого марксистсько-ленінського загартування. І найкраще гартує колективна дружна праця пліч-о-пліч із товаришами.

Молодь нашого села зайнята на відповідальних ділянках колгоспу «Іскра». Своім ватажком комсомольці сбрали Володимира Гавулу. І не помилились. Він уміє організувати юнаків і дівчат на корисну справу, разом з комсомольцями активом прагне, щоб праця для кожного стала ралісною потребою, а відпочинок — змістовним і різноманітним.

Той, хто хоче вести за собою інших, повинен сам йти вперед. Роботу в колгоспі Володимир поєднує із заочним навчанням у Дніпропетровському сільськогосподарському інституті. Ось чому я бачу в ньому свого найпершого помічника у всьому, що стосується практичної роботи в комсомольському політгуртку. «Політика КПРС — марксизм-ленінізм у дії».

Серед моїх слухачів немало вчорашніх десятикласників: Тамара Говорова, Світлана Шилкіна, Олександр Пастухов, Антоніна Ткаченко, Микола Яковлев... За сумлінну роботу вони вже мають подяки від правління колгоспу, а передового тракториста Олександра Пастухова нагородили медаллю «За трудову доблесть».

Звучить музика. Слово, друге — і зав'язується дискусія про останній кінофільм, про пластинку із занеом пісень у виконавші популярного співака... Це своєрідний вступ до нашого чергового заняття. Закінчився трудовий день. Усі втомилась. Тож можна дозволити собі маленьку розрядку — всього кілька хвилин, які непомітно згуртовують колектив (саме колектив слухачів). Пропоную нову тему і віддаю, що мої гуртківці вже сконцентрували на ній увагу. Можна продовжувати.

Нерідко й після занять ми лишаємося послухати занеом (я сам — любитель музики), обговорити поточні питання міжнародного життя. Умови для занять у нас добрі: у фізичному кабінеті школи, де ми навчаємось, є і філімоскоп, і епідіоскоп, а потрібні діафільми ми добіримо задалегідь.

Мета наша — зробити все, щоб молодь усвідомила себе спадкоємцем революційних традицій старшого покоління.

V. МАРУСИЧ

пропагандист гуртка комсомольського політнавчання колгоспу «Іскра» Компанієвського району.

продуктивності праці, підвищення якості продукції. Чільне місце відводжу підвищенню активності — трудової, ідейно-політичної і громадської.

У третьому розділі — «Індивідуальна робота із слухачами» — передбачено висноски, педагогічні спостереження за моральним, професійним, освітнім зростанням юнаків і дівчат. Безперечно, пропагандисти згодяться, що доцільно, навіть корисно вести свій щоденник, заготовувати все свіже, небуденне, цікаве з кожного заняття. Гурток — це сплав різних нахилів, уподобань, інтересів слухачів. До кожного з них треба

знайти, як ми звикли казати, свій ключ.

Ще одне, що я хотіла б порадити. Не можна приходити до нозові аудиторії з готовими, задалегідь дібраними рецептами. Взаємини виробляються в процесі навчання. Хоча, звісно, справу не можна пускати й на самоплив.

Мої колеги знають, що не всі новачки зацікавлені несприйматимуть наші розповіді. Бувають недовірливі, навіть скептики. Не біда. Головне — повірити у власні сили і, не менш важливо, переконати юнаків і дівчат у їхній спроможності опанувати матеріал. Тоді й прибуває спільних днів, починає

ться творча співдружність, захопленість.

Приміром, розглядаючи теми продуктивності праці, якості продукції, слухачі самі повинні вчитися шукати цікаві факти, подавати пропозиції, добиватися їх впровадження.

Підсумкові заняття в мережі комсомольського політнавчання, що відбуваються 10 травня, дадуть оцінку копійці багатомісячної праці по вивченню ленінської теоретичної спадщини, матеріалів XXV з'їзду КПРС, провідних партійних документів суцільності, будуть спрямуванням до практичного втілення комуністичних ідеалів у життя.

Комсомольці нашого гуртка В. Шевцова, З. Прудун, Т. Тесленко підготували реферати, в яких розкрили велич революційних завоювань радянського народу, непорушну дружбу людей Країни Рад, утвердження могутності і непохитності нашої Батьківщини в боротьбі за мир... Істини високі. Місткі. Осягнути їх зможе лише наша радянська молодь, вихована на славетних, героїчних традиціях старших поколінь.

O. ЧИБІСОВА, старший інженер-економіст, пропагандист, м. Кіровоград.

На фото: O. Т. ЧИБІСОВА виступає перед слухачами.

Якість — турбота комсомольська

У цьому навчальному році в комсомольській організації відділу технічного контролю заводу «Червона зірка» почав працювати комсомольський політгурток по вивченню проблеми управління якістю. Двадцять шість його слухачів зайняті на контрольно-випробувальній станції, в центральній лабораторії заводу, у відділі метрологічної служби, тобто на тих ділянках роботи, які безпосередньо ведуть боротьбу за якість.

Спочатку про деякі цифри. Сучасне машинобудування належить до найбільш складних видів виробництва, воно налічує близько 100 галузей, які випускають машини і пристосування понад 130 найменувань.

Готуючись до нового навчального року, я вирішив трохи перебудувати програму, щоб першою темою розглянути ту, від якої, на мій погляд, логічно починати новий курс. Значення машини в житті людини (дома, на вулиці, на виробництві) — це питання охоплює тема «Людина і машина».

Разом із слухачами ми з'ясували елементарні поняття — що таке вузли машини, деталі, що таке виробничий і технологічний процеси. Тільки після засвоєння елементарних понять перейшли до визначення якості продукції та її складових частин.

Комплекс питань, пов'язаних з якістю та ефективністю, найдоцільніше розглядати на прикладах, з якими слухачі зустрічаються повсякчас. Що робиться з цією метою на «Червоній зірці»? Вступну лекцію про запровадження комплексної системи управління якістю прочитав для слухачів гуртка завідувачий бюро управління якістю продукції П. Маляр.

Одну з умов успішного навчання ми бачимо в тісних контактах з провідними спеціалістами підприємства, з керівниками відділів. Гуртківці дістали чітке уявлення про порядок розробки, затвердження, впровадження стандартів і державну систему забезпечення єдності мір після змістовної лекції завідувачого метрологічного службою заводу Б. Ф. Дуки. Допомагають нам заступник начальника відділу технічного контролю М. С. Бугайов і старший майстер контрольно-випробувальної станції Д. Ф. Щербул.

Обмірковуючи заняття з питань якості сільськогосподарських машин, я виявив, що програмою курсу не передбачено ознайомлення слухачів з металами, які застосовуються для виготовлення цих машин. Тому я розповів про це слухачам на двох додаткових годинах. Такі заняття необхідні,

бо половина слухачів — лаборанти і слюсарі-контролери — не обізнана з металознавством.

У своєму гуртку ми прагнемо максимально наблизити теорію до практики. Слухачі стають учасниками контрольних складних, виявляють і усувають дефекти. За короткий період слухачам гуртка вдалося ліквідувати понад 350 недоробок у сільськогосподарських машинах різних марок. Отже, поліпшилась якість готової продукції.

Справжніми бійцями за якість показали себе контрольний майстер В. Коротюк, контролери-слюсарі В. Железнов, В. Карпенко.

А з прикритими порушеннями трудової дисципліни бореться «Комсомольський прожектор» — називаючи прізвища бракоробів, виставляючи на прилюдний огляд браковані деталі з прізвищами винуватців недоброякісної роботи.

Вважаю, що «Основи управління якістю» необхідно ширше й активніше впроваджувати в мережу комсомольського політнавчання. Ленінський райком комсомолу надає право нам, пропагандистам, виходячи з конкретних умов, змінювати програму навчального курсу. Цей перший навчальний рік — експериментальний. Та ми вже маємо добрі практичні результати. Отже, орієнтири виробничі правильні.

M. КИРЮШКІН, пропагандист, працівник відділу технічного контролю заводу «Червона зірка».

Йдучи до зрілості

Дуже важливо налагодити навчання молодих пропагандистів. Це великою мірою залежить від того, як новела свою діяльність методична рада районного комітету ВЛКСМ по комсомольському політнавчання. Я сама кілька років тому стала керівником гуртка, тож і дбаю про новачків у нашій нелегкій справі ідейно-політичного виховання молоді. Знаю, що в процесі занять молоді пропагандисти — П. А. Джагалюк, В. М. Устенко, В. І. Хорунжий, В. Г. Трабовецький — зіткнулися з безліччю серйозних і складних проблем. Допомогти їм — наш найперший обов'язок. Уже сьогодні, пам'ятаючи, бо минує час, і знову в комсомольську політмережу, до слухачів у гуртки, прийдуть нові керівники. Молоді. Недосвідчені. А кожен рік, відомо ж, впускає складніші, вищі вимоги до нас. Для пропагандистів, які ведуть гуртки першого року, Бобринецький райком комсомолу влаштовує творчі семінари. Запрошують досвідчених, можна сказати, наставників, таких, як Ю. М. Тригуб.

На базі нашого гуртка нещодавно відбулося відкрите заняття. Методична рада району комсомолу задалегідь проаналізувала міру підготовленості кожного слухача, рівень методичної і теоретичної озброєності керівника, використання наукових і технічних засобів пропаганди. Скажу відверто: дозволено не все. Та користь від такого заняття очевидна — і мені, як керівникові базового гуртка, і всім, хто брав участь у відкритому уроці. Підбиваючи підсумки, молоді пропагандисти відзначили високу ідейність заняття, вмілий, ґрунтовний вибір матеріалу, його конкретність і доступність. Це для мене політична радість. Виходить, недарма нові слухачі дружно відвідують кожне заняття, а з тим же навчанням, зростаю і я.

Не тільки поховало відбулися старші друзі. Є. М. Кучугура доброзичливо звернув увагу на окремі недоліки та запропонував для обговорення стій план проведення заняття. Змістовний, до речі, план.

Така наука стає у пригоді завжди. С. ВОРНИКОВА, пропагандист, Бобринецький район.

ПЕРЕМОЖЦЯМ — СЛАВА!

ХЛІБ-СІЛЬ — ВИЗВОЛІТЕЛЮ.

Фотодрусіка ПАТАУ.

Тридцять два роки минуло відтоді, як застали залпи Великої Вітчизняної війни. Виросло і змужніло нове покоління людей — покоління молоді, загартоване, сильне. Щодня надходять повідомлення про трудові звершення юнаків і дівчат. Наші сини і дочки прокладають у тайзі залізничну магистраль, вирощують хліб.

Нестримний час забирає у нас, ветеранів, сили, сіє сивину на скронях. Але й сьогодні я вважаю себе бійцем великої армії, яка веде важливу битву — на фронті будівництва комунізму, зміцнення могутності нашої Батьківщини.

Мені приємно виступати перед молоддю Кіровоградщини, на землі якої довелось воювати з підступним ворогом і відступити разом з тисячами моїх ровесників радості і щастя для сьогоднішніх і майбутніх поколінь. Червоні слідопити вашої області розшукали мене, написали в Дніпропетровський лист і попросили розповісти про свою молодість, яка гартувалася в боях. Тоді, в грізному сорок

першому, покликана нас Вітчизна захистити її від загарбників. Вісімнадцятилітнім юнаком узяв у руки зброю і я. Коротка підготовка. Фронт. Оборона Феодосії, Керчі, перше поранення у квітні 1942-го.

НА БЕРЕЗІ ПРАВОВОМУ...

Потім був Степовий фронт. Довелось мені, командирові гармати 196-го артилерійського полку 89-ї гвардійської стрілецької дивізії, брати участь у Курській битві на Белгород-Харківському напрямі. Тут служба моєї гармати знищила понад чотири сотні гітлерівців, кілька танків, кулеметів, протитанкових гармат.

У вересні 1943 року наш полк вийшов до Дніпра для форсування його поблизу Кременчука. Щоб забезпечити успіх радянським військам, нам належало здолати могутню перешкоду, захопити на правому березі ріки плац-

дари і вдержати його. Для цього ми використали надувний паром. Під час переправи немало плотів з гарматами ворогові вдалося протопити. На противагу мені вдалося лише восьмеро моїх хлоп-

ської Армії, завдання виконали. З плацдарму, відвоюваного і розширеного нами, радянські воїни пішли в наступ. Уся моя обслуга удостоїлась нагород, мені вручили золоту зірку Героя Радянського Союзу.

Чимало спогадів пов'язано у мене з Кіровоградщиною. На її землі мене, комсомольця, прийняли до лав ленинської партії. Тут я одержав ще одну високу нагороду Вітчизни. Наша частина визволяла від фашистської погани Знам'янку, Хирівку, інші населені пункти.

Коли я зустрічаюся з піонерами, комсомольцями, вони часто запитують мене: а чому була наша сила? І я завжди відповідаю: в мудрому керівництві партії, у дружбі народів Країни Рад, які в грізний час пліч-о-пліч піднялися на бій з ворогом, у відданості великій справі Леніна, вірності Вітчизні.

А. ЗОЗУЛЯ,
гвардії молодший лейтенант у відставці, Герой Радянського Союзу.

Стоїть у глибокій задумі сива жінка-мати над могилу свого єдиного сина. Сюди, на Україну, на степову Кіровоградщину, покликали її з Уралу школярі села Володимирівки Кіровоградського району. Матері адреса відома з листа командира військової частини ще з червня 1944 року, пересланого чоловіком.

ЛИСТИ У ВІЧНІСТЬ

Добрий день, товаришу Жданов! Відповідаю на вашого листа про долю сина Жданова Валентина Прохоровича, гвардійського лейтенанта 41-ї гвардійської танкової бригади. З дня вступу в частину ваш син показав вірність поведінки, приклад болючих справ воєнної справи, гідних людини, виконавці на традиціїх руських богатырів, на безмежній ненависті до ворога. Він не згадує сивих свого батька і за-...

Минуло понад тридцять років. Мати Жданова — у Володимирівці. Ось і вона — могила братська, синова. ...Війна застала Валентина в Одесі, куди він поїхав учитися. Звідси він писав: «16.05.1943 року. Торік 20 жовтня мене направив в танкову училище, яке я незабаром закінчу. Буду лейтенантом-танкістом. На фронт, куди річ, потрапляю. Назавжди, батьку, вітаю. Ворога буду знищити вогнем, давити гусеницями бойової машини. Війна змушує ще сильніше любити життя, але якщо я загину, то з твердою вірою в повернення до життя мільйонів людей. Я вдячний Батьківщині за високе довіря. Твій син Валентин».

Пістим іще один трикутник: Новий, 1944 рік танкова бригада полковника Доценка зустріла на південно-західній околиці Знам'янки. Вона готувалася до вирішальних боїв за Кіровоград. Напередодні бригада отримала поповнення. В ньому був й двадцятирічний лейтенант Валентин Жданов. Приймаючи командування бойовим екіпажем, він через два тижні повів танк у перший бій за Кіровоград. А головний бій Валентина Жданова був іще попереду.

«14.01.1944 року. Здрастуй, любя матусю! Пишу тобі, користуючись першою. Ремонтною машини. Завтра знову на передову. Брат участь в боях. В одному з них підбив два танки «Тигр» і бронетранспортер. Наші війська взяли Кіровоград. І наша гвардійська частина знову прославилась. Ми просувався далі. Загинув у бою мій друг Кім Гутник. Потім розповів, як зловив, а зараз ніколи. Командир роти клопотав за мене, щоб відзначити урядовою нагородою. Я щасливий, що мені довелось брати участь в остаточному розгромі ворога. Листів часто не чекай. Твій Валентин».

15 січня бригада дістала нове завдання — зосередитись на околиці Овсяниківки і розвивати наступ на Андіївку, Петрівку, Мар'янівку, Новомиргород. Перед початком наступу провели партійні й комсомольські збори. В новий бій гвардії лейтенант Жданов пішов з картською кандидата в члени КПРС.

Етальний Валентина на високій швидкості змілив маневром увірвався в тил противника. В таборі ворога — заміщання. Хлопець бачив спотворені обличчя фашистів. Та що це? З-за пагорба виповзли «тигри» і бронетранспортери. Їх було понад двадцять. За ними ланцюжком бігли автоматники — ворог спішно підкинув свої резерви з Канежа і Могутного. Командир приймає рішення — вступати в бій. Валентин підустив головний танк. Перші постріли були влучними. Ворожа машина спалахнула, а згодом поруч неї застигли два бронетранспортери. І тут у танк Жданова влучив важкий снаряд. Та лейтенант Жданов зі своїм екіпажем знову вступив у двоборство з ворогом.

Опам'ятавшись, окупанти викотили гармату, кількома снарядами влучили в танк. Осмілілі гітлерівці полізли до нього. Нязустріч їм полетіли гранати. Але недовзі скінчилися і вони. Тільки тоді фашисти зуміли підповзти і підкласти під танк міну. Коли радянські воїни вибили із села ворога, вони побачили біля розвернутого вибухом ждановського танка пізотні ворожих трунів, три танки, гармату і бронетранспортер.

У сутінках зимового вечора Валентин востанє бачив, як сідало на спочинок блідо-рожеве сонце. — Яка сила, яка віра в життя! — сказав, підійшовши до танка, замполіт. — Останній бій Жданова є найкращою рекомендацією, щоб його вважали комуністом.

О. КОПАЧ,
вчитель Володимирівської середньої школи Кіровоградського району.

Михайло ШЕВЧУК

...Він перевів погляд на обеліск, і у нього заземіло серце. «Хлопці, хлопці! Хіба ж думали ви, що то ваш останній день?.. І я не думаю, що тут, у Стаїславку, за чотири кілометри від рідного села, буде така катастрофа. Сотні переможених кілометрів степового рейду. І ратом — ніж у спину... Що ж сказати цим дітям, які стоять біля могил своїх бойових друзів?»

Григорій Арсенійович перечитує імена на гранітній плиті. Його снігод про той нещасливий день, коли фашистський генерал Буштенхаген, отримавши донесення агента «У-70» про розташування партизанського з'єднання в Головатівському лісі, кинув туди бронетанкову батальйон, гаубичні й мінометні полки, частини 15-ї піхотної дивізії. «Ії, про головні трагедії їм не згадуватиму. От про хлопців, рядових партизанів...»

...Коли ми їх поховали, Іван Іванович написав у своєму блокноті: «Я на колінах перед могилками парторком: кинуся вам, десятеро юних, що не схилили голови, і прапора, піднятого вами, не опущу! Не випущу гвинтівки до перемоги!» І всі ми дали таку клятву... Знову були рани. Але ми ставали в стрій, щоб йти далі — до Дня Перемоги. І дійшли.

1.—

НАД усе він любив веселкові барви світанкового степу. Закоханий голос дівчини-смулянки і стиснений шепіт квітучого жита зупиняли його, молодого жінця, на збризаній сніжними росами степовій стежині. І він стояв серед цього земного дна, схвилювано задивлявся на своє поле. А потім хлопцям-косарям казав, що за таку красу треба вступати у двобій з будь-якою згубною силою. І навіть тоді, коли він, сніг хлібороба, став учителем, він поспішав на побачення з принаєю степових барв. Приходив сюди по закінченні кожного навчального року, брав у руки косу. До кінця жнив, усю молотьбу — в полі.

А згодом уже виводив за село

своїх вихованців і часто казав їм: — Бідна та людина, яка цурається землі і не знає ваги пшеничного колоса...

Аж несподівано — спалахи блискавиць. І гасла прозорість його надій. Та сільський учитель пам'ятав: за красу, що її серед степу високим постаментом звели руки його великої хліборобської родини, треба вступати у двобій з будь-якою згубною силою.

І сніг сівача налівав шинелю воїна. ...Батька запитують: — Де ж тепер ваш математик? Той гордо каже: — Є звістка, ніби помічником начальника штабу артилерійського полку по розвідці теперички він.

Через рік Григорій Мельник був серед партизанів. Перше завдання Українського штабу партизанського руху — виліт у тил ворога для налагодження зв'язків з Чернігівським партизанським з'єднанням, яким командував Олексій Федорович Федоров. Після виконання — знову далека дорога. Цього разу вже на Сумщину, в зону Хімельських лісів. Григорій Мельник стає начальником штабу кавалерійського партизанського з'єднання, командиром якого був генерал-майор Михайло Іванович Наумов. Пародні місячки пройшли степом через територію Сумської, Курської, Харківської, Полтавської, Кіровоградської, Одеської, Вінницької, Кам'янець-Подільської, Житомирської, Київської та Поліської областей. Вони розгромили десятки ворожих угруповань, знищили сотні автомашин, бронетранспортерів, зайняли чимало населених пунктів, до відкрили людям правду про визвольну місію Радянської Армії. Михайло Іванович потім детально розповів про дорогу з'єднання у своїх книгах «Степовий рейд» і «Хімельські походи». Серед тих, хто в тилу ворога видавав усе, аби швидше на цій землі знову квітнув життій колос, аби знову прояснів небокрай, ішов у двобій з гітлерівцями і він, колишній учитель із села Грушки Ульяновського району Григорій Мельник.

За вмілу розробку і здійснення бойових операцій під час рейду, за вияв мужності Григорія Арсенійовича нагородили бойовими медалями та орденом Леніна.

Коли там, за Стаїславкою м, Михайла Івановича тяжко поранили, Мельник сам повіз з'єднання через ворожий тил. А в жовтні сорок четвертого він дістає нове завдання Українського штабу партизанського руху —

Мельник у складі парашутно-десантної групи вилітає на чехословацьку землю в район Судетів.

2.—

З ним вісім чехів і словаків з 1-го Чехословацького армійського корпусу і вісім радянських фашистів. Поручик Васіль Кіш — командир загону, комісар — Ян Кобчак, начальник штабу — майор Григорій Мельник, командир бойової групи — старший лейтенант Микола Моряков, начальник диверсійної групи — молодший лейтенант Афанас Петросян, начальник розвідки — молодший лейтенант Дмитро Малішев, старша радистка — старший сержант Віра Мордунова.

Було визначено місце приземлення — район Філіпової Гута. Але літак, маневруючи під час зенітного обстрілу, збівся з курсу. За годину до півночі дано сигнал:

— Висота — дві тисячі метрів, Висадка — двома групами.

Мельник сподівався приземлитися в лісі. А тут — рівнина. Неподалік село Тухоржиць, за сім кілометрів — аеродром. Отже, Філіпова Гута — на південь.

З Малішевим і Петросяном Мельник чекає поручика Василя Кіша і його зв'язкового вільника Міхала Туріса, які стрибнули на парашутах першими. За лігоднини їх уже зібралось п'ятеро. Потім до них приєднався ще й Микола Моряков. Втрупилися на пошуки другої групи. Раптом за шпоро — гавкіт собак: гітлерівці з вічарками. Десантники залягли в чагарнику. Сюди й спрямував автоматний вогонь есесівський офіцер.

— Нога! — Мельник почав скидати продрівлений кулею чобіт.

І зав'язався бій. У фашистській кубло летіли гранати, автоматні черги. Гітлерівці стали оточувати парашутистів. І в ту хвилину знову лоратило майора Мельника. Вірішпал відходив Туріс і Кіш прощ дозжували стріляти, а Моряков і Малішев понесли майора. В темряві окупанти їх загубили. І за годину знову почали прочісувати ліс.

(Закінчення в наступному номері).

Г. МЕЛЬНИК — СТУДЕНТ УМАНСЬКОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ (1936 РІК). СПРАВА — ПЕРЕД ВІЛЬБОМ У ВОРОЖИЙ ТИЛ (1942 РІК).

ДИСКУСІЙНИЙ КЛУБ „МК“

„ЩО ДОВОЛЕНО МОЛОДОСТІ?“

ВДУМАЙМОСЬ!

У попередніх листах деякі читачі твердили, що відпочити можна лише на танцях.

Чотири роки я вчилася в Олександрійському педагогічному училищі. Ми проводили прекрасні вечори відпочинку, ходили в кіно, театр, говорили про улюблені книги, подорожували до Києва, Москви, були в Карпатах... І у нас назавжди залилася добра згадка про наші студентські роки, на все життя запам'яталися зелені смереки та білі ромашки, сині гори та світлячки, омиті росами... Запам'яталися й сучасні танці! Від сучасної музики — коханий; ти чуєш і розумієш музику; ти поміняєш красу буденного, яка донедавна звалилася тобою звичною; ти мрієш і певниш, що мрія твоє справдість; ти, як мале дитя, дивуєшся певному, радієш людям, добродушному, лагідній усмішці... Ти вже перше відкрив для себе світ і мабуть, відкрив людям своє серце. І радієш, велика людська радість, як та джерельна чиста вода, що переповнює підставлений під неї кувал, вирве в дупі, і тобі хочеться поділитися нею з усіма...

Ти відчуваш у собі такі сили, що здатний зробити більше, ніж міг би, і будь-яка справа тобі до снаги.

Навіщо ж такі неповторні хвилини губити чаркою вина? Пам'ятаймо, що ми, молоді, повинні встигнути якнайбільше зробити для суспільства, і тоді сп'яніємо від щастя, від розуміння того, що недаремно живемо на цій прекрасній планеті.

О. ГОЛОВАЦЬКА,
с. Братолобівка
Долницького району.

СУМНЕ МАЙБУТНЄ

Років з вісім тому я був керівником дівачачого ансамблю, з яким приїздив на заключний концерт до м. Кіровограда. Вечеряли ми в ресторані. Заграв оркестр, і дівчата пішли танцювати. Скромно, як уміли, як навчилися в селі, в школі. З погордою позирали на них звеселі і юнак і юнка, які прямо з цигарками в зубах теж «танцювали». Після української польки всі заплескали в долоні. Коли знову залунала мелодія, з присутніх ніхто не пішов танцювати. Всі поглядали на дівчат із села. Спочатку вони ніяковіли, потім знову пішли в танець. Відразу зміст танців змінився. В коло йшли ті, хто вмів танцювати.

Дівчата хлюпці, що у дівчат ще й чудові голоси. Попросили їх заспівати. Пам'ятаю, дівчата першою виконали українську народну пісню «У милого очі сині».

Тоді ціла група молоді проводжала нас до готелю...

Отже, молоді люблять танці, розуміє їх. Треба тільки вчити її цього.

А тим, хто вважає, що їм «усе дозволено», слід пам'ятати, що, коли сьогодні абияк танцюєш, завтра абияк працюватимеш, позавтра абияк ставитимешся до життя.

Може, й не до речі, але я наведу ще один приклад.

Іхав я з Полтави. Поруч мене сиділо два працівники міліції, а з ними двоє молодих людей, затриманих на вокзалі. Увагу я на них звернув, коли дівчина років дев'ятнадцяти запалила цигарку. В розмові з хлопцем, якому було під тридцять, і з дівчиною, з'ясувалося, що вони ось так, дозволяючи «вільності», докотилися до ганебного життя. Ніде не працювали. Крали. Їм усе байдуже. Але ж нам, суспільству не байдуже.

І. МАЛИЧЕНКО,
Голованівський район.

МОЄ СЛОВО

Ніхто з нас не може коротко й точно пояснити, що таке щастя. Одні вважають його вичинкою, сучасному товариству, після зустрічі з яким залишається купа порожніх пляшок... Та більшість молодих людей упевнено дивиться в майбутнє. Згадаю слова О. Гріна: «Я зрозумів одну немудру істину — вона в тому, щоб робити чудеса своїми руками». Добиватися в житті прекрасного, відкритися в людях і в самих собі такі скарби духу і таку силу, якої й не уявляли раніше, давати людям щастя — хіба це не чудо з чудес на нашій землі? Якщо у вас вистачить душевних сил і творчості алачі, то ви, додержуючись цієї істини, проживете розумне й цікаве життя. Тоді що не будемо впадати у відчай.

Т. ЛАРИНА,
м. Кіровоград.

І всім, і нам...

Бідні хлопці, вони не помічають справжньої дівочої краси. І не тільки дівчатам треба мати свою гордість, а й хлопцям — в одній мірі!

О. ЦВІТКОВА,
м. Олександрія.

Хіба це мода?

Хіба це мода — палити, пиячити, бездумно пооводити свій вільний час? Мені стає боляче, коли дивлюсь на деяких кіровоградських «амазонок» з цигаркою в зубах.

Що ж буде з ними, коли вони вийдуть заміж? Навіть страшно подумати про їхніх дітей.

Л. ВОВЧЕНКО,
м. Гайворон.

Не згодна

Я часто чую твердження, що хлопець має нібито більше прав, ніж дівчина. Не згодна з цим. Права їхні рівні!

Л. ЛІТУЧЕНКО,
учениця 10-го класу.

З ЛЮБЮЮ ми познайомилися під час антракту. Тоді я й дізналася, що вона вчиться в техникумі, що в театрі була й раніше, кілька разів. А сьогодні, здається, вперше зрозуміла: в театр не просто ходять.

Сиди йдуть думати, зіставляють, заперечувати чи утверджувати. І завжди — співпереживати. Але скільки зусиль треба докласти і акторів, і глядачів, щоб досягти бажаної гармонії, щоб слова, які пролунали зі сцени, і слова, які залишилися в підтексті, було тонко відчуті і сприйняті!

Є таке поняття: режисерське надзавдання. «Заронити в душу глядача іскру непримиренності до всього низького, що залишається ще в людських стосунках, довести можливість перемоги над ним, закликати бути уважними до долі іншого...» Так визначив своє надзавдання Г. Терентів, приступаючи до нової роботи. За ним він збірив кожен крок до сценічного втілення образу притчі про кохання і підступність.

Вистава «Срібна павутина», поставлена за п'єсою О. Коломійця, адресована Любимим ровесникам. У першу чергу їм. Як ж істинні він відкрив шістнадцятилітнім? Не менш цікавимо нас і те, як він це зробив.

Вчинки можуть бути красномовнішими від слів, вони завжди конкретніші. Уже в перших епізодах помітив прагнення режисера розмовляти з глядачем мовою вчинків. Прекрасної купальської ночі Галинка вирушає на пошуки звабника. Він скридав її сестру, і горе покинутої не дає Галинці безтурботно віддатися веселим іграм і пустошам

молодості. Вона кличе з собою Іванка, але, почувши відмову, без вагали зникає в карпатському лісі. Це — характер, рішучий і цілеспрямований. Не розгубивши на довгому шляху випробувань і спокує своєю чистотою і чесністю, Галинка доведе тим самим і справжню його твердість, без чого б нізащо не досягла мети.

Вона зустріне з чужим шас-

близько той, хто не забуває нагадувати про себе.

І знову вчинок: Іванко, пішов за коханню, тільки їй про це не сказав. Нехай випробує дівчина себе, нехай побачить сама, скільки чар у собі носить, і навчиться чар ці берегти. А коли купальська ніч поступово танутиме від подихів світанку, він візьме Галинку за руку і поведе на зустріч розквітлій папороті — світу кохання і вірності.

У цьому спектаклі багато передягань і масок, іскрометних танців і ліричних пісень. В оригінальних роботах художника В. Іванова, композитора В. Бровченка, балетмейстера Б. Кокуленка відчувається прагнення відтворити живу атмосферу описаної в народних переказах і легендах ночі на Івана Купала, протитом якої відбувається дія. В музиці, танцях вона набуває яскравого й колоритного національного звучання. Водночас для вистави характерний психологічний гротеск, глибокий драматизм.

Своїм успіхом спектакль зобов'язаний злагодженому ансамблю акторів переважно молодих віком. Симпатії залу завоювала безпосередня, щира гра В. Дронової (Галинка) і С. Мерцала (Іванко), широким акторським діапазоном А. Косяченка (Той) і А. Плохотюк (Олука), правдивість і почуття міри, власної заслуженої артистичної УРСР М. Ярши (Прив'язана), мужня грація В. Макаренка (Гонак).

У «Срібній павутині» є все, щоб поведи серйозну розмову з глядачем, який вступає в життя і вибирає життєві орієнтири.

Т. ЛЮДНА.

Цвіт папороті

«СРІБНА ПАВУТИНА»
НА СЦЕНІ ОБЛАСНОГО МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНОГО ТЕАТРУ ІМЕНІ М. Л. КРОПИВНИЦЬКОГО

справжнім і примарним. Шасливих тихесню обійде, обдурених дожале... У фіналі ми бачимо не Того у тарнику з ріжками, а звичайного завклубом, не Прив'язану, а горду нарежкою. Ось так прямиє до мети Галинка — через вибоїни і перекосячі, зустріч із якою відкриває людям те краще, що залишається в них. У кожному тихесню. Інколи й зовсім нечутно відзвучає дзвіночок справедливості і любові. Розгойдати його, примусити зазвучати голосніше може чиясь добра рука, як ось Галинчина.

А де ж Іванко? Не захотів блукати стежками, що приховані шатами ночі? Злякався? Навіщо поспішати? Краще прислухаємось до голосу, який супроводитиме Галинку в її мандрюх. Шось знайоме вона ловить у його інтонаціях — надто

КОМІТЕТ КОМСОМОЛУ ТОРГОВОГО ОБ'ЄДНАННЯ КІРОВОГРАДА РЕГУЛЯРНО ОРГАНІЗУЄ Зустріч молоді з ветеранами війни, старими людьми, старшими членами комсомолу цікавими людьми.

НА ФОТО: МОЛОДІ ПРОДАВЦІ З МОСКОВСЬКИМ ПОГОМ-ПІСНЯРЕМ ДАВІДОМ УСМАНОВИМ.

Фото В. КОВПАКА.

ПОНЕДІЛОК
9 ТРАВНЯ
ПЕРША ПРОГРАМА, 9.00 — Новини, 9.10 — К. т. Гімнастика 9.30 — К. т. Вірші радянських поетів у виконанні московських школярів, 10.00 — К. т. «Дружіть, діти!» Концерт юних вокалістів, 11.00 —

Увага!

Чергове заняття літстудії «Сівач» відбудеться наступної неділі, 15 травня, в приміщенні редакції газети «Молодий комунар». Початок о 16 й години.

«Документальний екран», 12.00 — К. т. «Пісня далека й близька», 12.50 — К. т. Фільм «Командир шасливий «Шукі», 14.30 — К. т. М. Мусоргський, «Світанок на Москві-річці», 14.40 — К. т. Солов'ї — Сент-То Перемони. Виступ заслуженої мистриси оборуи СРСР голволюквичи дучного ракетични військами стратегічного призначення генерала армії В. Ф. Толубка, 15.00 — К. т. Концерт дітчі Червоноармійського імені Александрова ансамблю пісні і танцю Радянської Армії, 15.30 — К. т. «Міжнародна панорама», 16.15 — «У нашому домі», 17.00 — К. т. Симонян. «Солдатські мемуари». Листи. Передача І. 18.00 — Новини, 18.20 — К. т. «Заради життя на землі». Поетична композиція, 18.50 — «Світлі пам'яті загиблих у боротьбі проти фашизму». Хвилинка мовчання 19.10 — К. т. Симфонічна творі Д. Шостаковича і П. Чайковського.

19.45 — К. т. Кіноопера «Визволення». Фільм 5. «Останній штурм», 21.00 — «Час», 21.30 — К. т. Концерт майстра мистецтва По закінченні новини.
ДРУГА ПРОГРАМА, 10.00
Музичний фільм «Славлю Вітчизну», 10.55 — К. т. «Безсмертні герої», 11.30 — Концерт, 11.50 — «Слава солдатів», 12.50 — Кіноповість «Шов солдат», 11.20 — Концерт заслуженого ансамблю пісні і танцю Червоноармійського Київського військового округу, 15.20 — «Пам'ять про Велику Вітчизну», Телефільм п'ятий, «Весня Перемони», 16.20 — К. т. «Урок мужності», 16.45 — Чемпіонат СРСР з гандболу, Жінок, «Спартак» (Київ), 18.20 — К. т. П. І. Чайковський, Каптата «Москва», 18.50 — «Світлі пам'яті загиблих у боротьбі проти фашизму». Хвилинка мовчання, 19.10 — К. т. Симфонічний концерт, 19.45 — К. т. «В ім'я дітчі випішних, дітчі прийдешніх», 20.45 — «На добраніч, діти!» 21.00 — «Час», 21.30 — Фільм «Поїзд їде на Схід», 22.45 — Новини.

15.10 — К. т. «Ми зайомимося з природою», 15.30 — К. т. «Російські мандрівники і дослідники», «Дослідження Арктики», 16.00 — К. т. «Робітничий парадіс москвичів», 16.30 — К. т. «Маминя школа», 17.00 — К. т. «Славо вченому», 17.15 — Тележурнал «Партійне життя», 17.45 — «Для дітей», Мультифільм, 18.00 — «Уражаний поде — Кіровоградщині 1977 р.» (Кіровоград). У перераді берє участь головної агроном по кукурузі обласного управління сільськогосподарства В. З. Гончаров, 18.15 — К. т. Програма телебачення Чехословацької Соціалістичної Республіки до 32-ї річниці звільнення Чехословаччини від фашистських загарбників, 21.00 — «Час», 21.30 — Відбірковий матч чемпіонату світу з футболу збірної Греції — збірної СРСР. (Греція). По закінченні — новини.

ДРУГА ПРОГРАМА, 10.00 — «Палітра», 10.30 — Музичний антракт, 10.40 — «Твариниство — ударний фронт», 11.00 — Новини, 11.15 — «Любітьссям балету», 11.40 — «Шкільний екран», Фізка для учнів 8 кл. 17.15 — «Один за всіх, всі за одного», 18.00 — «І живе в моєму серці пісня», 18.30 — Документальний фільм, 19.00 — «Вісті», 19.30 — «Наші впрет'єри», В. Земляк — «Лебедина зграя», (І частина), 20.25 — «На лавах неслубльки», 20.45 — «На добраніч, діти!» 21.00 — «Час», 21.30 — «Діляні особи та виконавці», 22.30 — К. т. «Київ музичний», 23.15 — Новини.

ВІВТОРОК

10 ТРАВНЯ

ПЕРША ПРОГРАМА, 9.00 — Новини, 9.10 — К. т. Гімнастика, 9.30 — К. т. Фільм «Казка про Хлопчика-Кобальчища», 10.45 — К. т. «У світі тварин», 10.40 — Документальні телефільми, 14.40 — К. т. «По білім країні». Туркменська РСР.

Наша адреса і телефони

316050. ГСП, Кіровоград 50, вул. Луначарського, 36. Телефони: відповідального секретаря та відділу комсомольського життя — 2-45-35, відділу пропаганди, відділу листів і масової роботи — 2-45-36, відділу військово-патріотичного виховання та спорту — 2-46-87.

Газета виходить у вівторок, четвер, суботу.

«МОЛОДОЙ КОМУНАР» — орган Кіровоградського обкома ЛКСМУ, г. Кіровоград. Газета пєчатєтся на українському мязьку.

Друкарня ім. Г. М. Димитрова обласного управління у справах видавництва, поліграфії і книжкової торгівлі, м. Кіровоград, вул. Глінки, 2.

Наступний номер «Молодого комунара» вийде 11 травня.

Редактор М. УСПАЛЕНКО.